

היונה והזית

הוזמנתי עליידי אמנים מן הגדה להציג תערוכת-יחיד. תערוכתי עמדה להיפתח ב-15 באוקטובר. בנושא בחרתי את עץ הזית. כתבתי: „ברצוני להגדיר את הזית כסמל מוחשי, כאפשרות יחידה לחיים באיזור - חיים של דו-קיום בשלום.“

הודעתי על התערוכה למושל הגדה, תת-אלוף בנימין („פואד“) בן-אליעזר, על מנת שתערוכתי לא התקבל כהפגנת-הפתעה, אלא כמוות-ידידות.

ביום הכיפורים יצאתי לטייל בגדה, ולכתבים צרי-המצח, אלה העוסקים בפגרוס אנטי-אבי-כהן, ברצוני להבהיר: בציונות שלי לא האלוהים ולא המפד"ל מכתיבים את השקפת-עולמי. כפי שאמר איש חכם:

**...ולפני שנלך לישון
עלינו לזכור איזה
מישטרים סוגרים
גלדיח ושודפים ספרים**

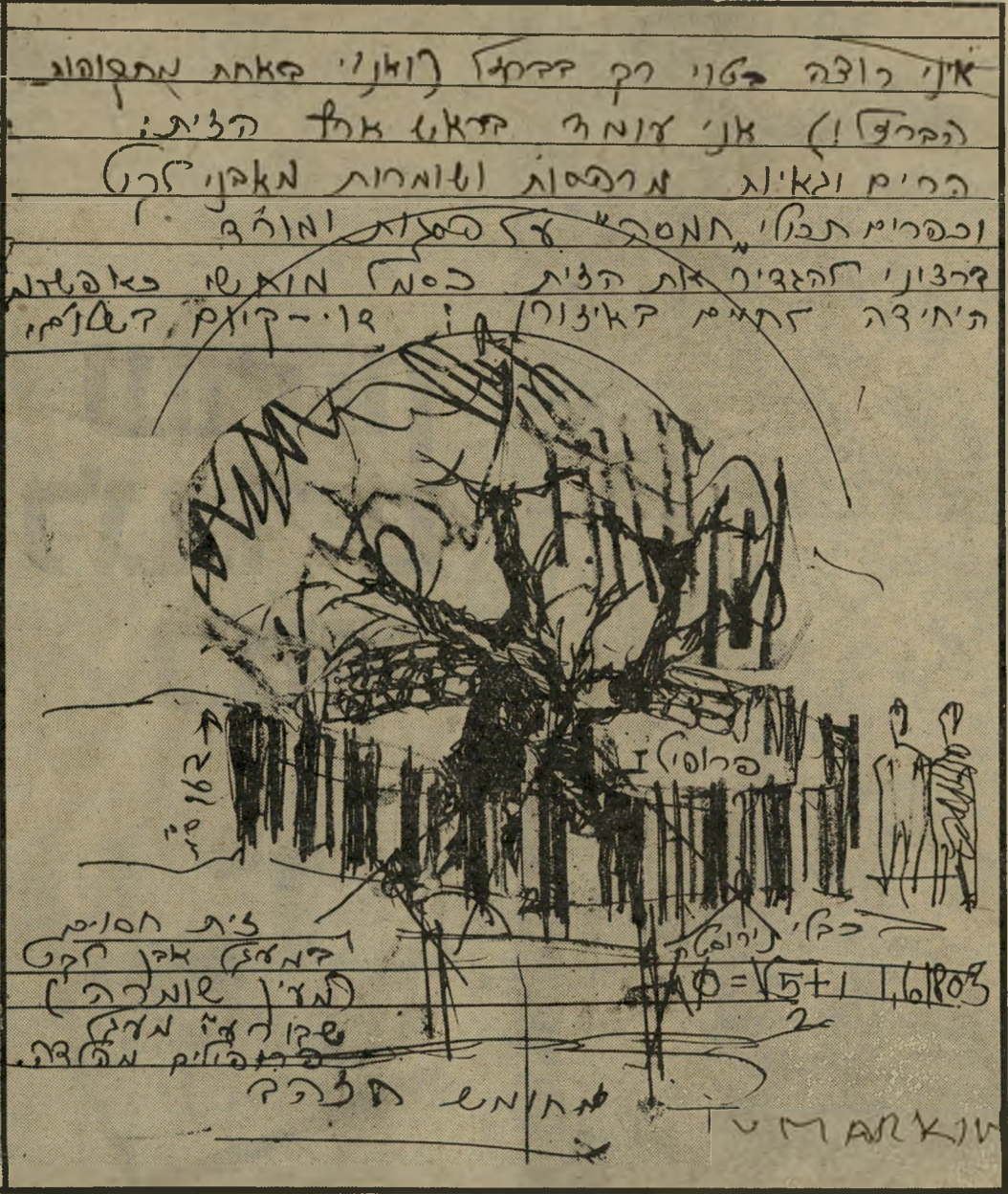
„מה שהשיגה באמת מדינת-ישראל הוא ואתיקאן ליהודים.“ מחלקים בולות ואינדולגנציות וצדים מכ-שפות.

אני שומע ברדיו וקורא בעיתונים, כי הגלריה ברמאללה נסגרה עליידי המימשל הצבאי בטענה שהיתה מוקד להסתה. ברצוני לשאול מי הוא הטיפש החושב, שאם תיסגר הגלריה יחשבו האנשים שדגל פלסטין צבוע תכול-לבן? מה שלא ייראה על הקירות, בפנים הגלריה, ייראה על החומות, בחוצות הערים. כלום סבור מישהו שאם תוחרמנה התמונות יאהבו את היהודים יותר?

אנב, הייתי בגלריה לפני הפתיחה. תערוכתו של סולימאן מנצור תמימה ופולקלוריסטית, נוסח הצעירת הישראלית רות שלוש, שיש לאסרה - ומייד! את זאת חייבת ממשלתנו לדעת, שהרי כל הגמדים היו במחתרת והם למדו זאת על בשרם.

מן היסטוריה ומן המציאות העכשווית אנו השמדה טוטאלית. האם קיימים התנאים? האם קיים השמדה טוטאלית. האם קיימים התנאים? האם קיים

רישום המהאה של יגאל תומרקין

הבסיס המוסרי? אם כן, אזי בבקשה: עליהם! ולא רק בגלריות, אלא בכל השטח, עם כל האמצעים.

איך שלא נסובב את העניינים, הערבים הם שכנינו, לא הפולנים. כאלה הם החיים. איי אפשר להחריש נוכח העוולה והטימטום.

**איך שלא נסובב את
העניינים, הערבים
שכנינו, לא הפולנים.
כאלה הם החיים**

אני שומע דברי פאתוס נבובים ומישהו טורח לציין: זהו ראש-משלתך!
ראשי כבד ואני שואל: זה מן המחותרת?
ולחילופין, אני שומע אמרישפר מפי הרמטכ"ל ומפי סגן שר-הביטחון - מצח צר ומזיע נוכח המצ' למות.
האם זאת שפתי?
עתה אני משוכנע שאחד פלוס אחד שווה אחד. ולפני שנלך לישון עלינו לזכור, איזה הם המישטרים הסוגרים גלריות ושורפים ספרים.

יגאל תומרקין, תליאביב

הציור המוחרם של סולימאן מנצור